

AARHUS
UNIVERSITET

REKTOR LAURITZ B. HOLM-NIELSEN 17. APRIL

UDGANGSPUNKTET ER GODT

- De nordiske universiteter er blandt verdens bedste
- Forskerne i Norden er meget højt citerede
- Universiteterne i Norden har været relativt lidt påvirkede af den økonomiske krise

2

UNIVERSITETSSYSTEMERNE ER TIDSSVARENDE

Rank	Country	Score
1	United States	100
2	Sweden	83,6
3	Canada	82,8
4	Finland	82,0
5	Denmark	81,0
6	Switzerland	80,3
7	Norway	78,0
8	Australia	77,8
9	Netherlands	77,4
10	United Kingdom	76,8
11	Singapore	75,4
12	Austria	73,8
13	Belgium	73,7
14	New Zealand	72,5
15	France	70,6
16	Ireland	69,5
17	Germany	69,4

Indikatorer:

- **Resources** (totale udgifter som % af BNP)
- **Environment** (kvalitetssikringssystemer)
- **Connectivity** (internationalisering)
- **Output** (kvantitativt og et antal impact-mål)

Kilde: University systems ranking, Universitas 21 (2012)

3

NORDISKE UNIVERSITETSSYSTEMER HAR BREDDE OG EFFEKTIVITET

Rank	Country	Score
1	Australia	30,6
2	UK	31,1
3	Denmark	39,1
4	Finland	40,8
5	USA	49,0
6	Sweden	49,2
7	Ireland	49,2
8	Portugal	54,3
9	Italy	60,9
10	France	62,2
11	Poland	64,4
12	Hungary	64,5
13	Netherlands	69,6
14	Switzerland	70,3
15	Germany	72,5
16	Austria	76,4
17	Spain	79,4

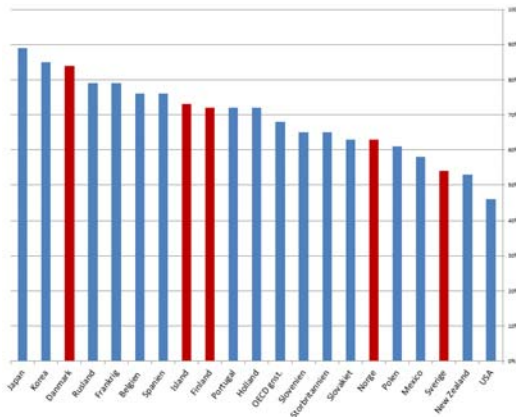
Indikatorer:

- **Inclusiveness** (andel med videregående udd.)
- **Access** (de studerendes "indgangs"-niveau)
- **Effectiveness** (kandidaters lønniveau)
- **Inclusiveness** (kandidaters andel af befolkningen)
- **Attractiveness** (internationalisering)
- **Age-Range:** (andel af 30-39 årige indskrevet)
- **Responsiveness** (implementering af Bologna-processen)

Kilde: University systems ranking, Lisbon Council (2008)

4

HØJ GENNEMFØRELSE I NORDEN

- Figuren viser andelen af de optagne studerende, der gennemfører en videregående uddannelse

Kilde: OECD (2010), Education at a Glance 2010: OECD Indicators

5

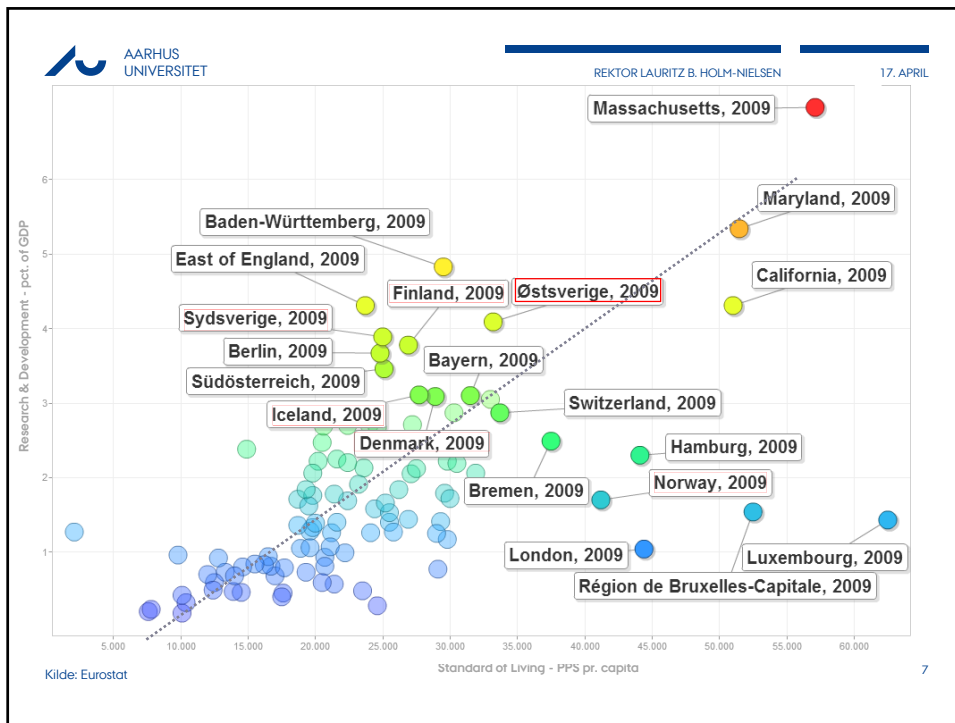
FORSKERE FRA NORDEN ER HØJT CITEREDE

	Antal artikler	Citationer/artikel
Schweiz	309.549	21,77
Danmark	162.761	20,42
USA	5.322.590	20,18
Holland	435.083	20,05
Sverige	304.831	19,09
Finland	153.964	17,64
Canada	790.397	17,55
Storbritannien	1.533.434	17,42
Belgien	237.081	17,10
Israel	186.281	16,66
Norge	122.768	16,63
Østrig	164.308	16,01
Australien	520.045	16,00
Tyskland	1.396.126	15,79
Frankrig	1.021.041	15,09

- Forskere fra universiteterne i de nordiske lande er blandt **de mest citerede** i verden

Kilde: Scimago Journal and Country Rank (1996-2011)

6

JORDENS BEFOLKNING HAR PASSERET 7 MILLIARDER

Horizon 2020 skal bidrage til løsninger på de store samfundsmæssige udfordringer, samtidig med, at EU's konkurrencedygtighed sikres:

- Folkesundhed og demografisk udvikling
- Fødevarerikkerhed og bæredygtigt landbrug
- Strategiske ressourcer og vedvarende energiforsyning
- Bæredygtige transportsystemer
- Klimaforandringer
- Inkluderende og sikre demokratiske samfund

BEHOV FOR 'ADVANCED HUMAN CAPITAL'

Innovation Union 2020 forudser 1 mio. nye forskningsstillinger

European Research Area Board anbefaler som mål i 2030:

- 50% af EU's forskningsmidler til banebrydende grundforskning
- 20% af EU's doktorer bør arbejde uden for deres hjemland, og forskere bør generelt være mere internationalt mobile
- 5% af BNP skal bruges på forskning. Private investeringer udgør 2/3 heraf
- EU og medlemsstater bør tredoble udgifter til videregående uddannelser til 3,3% af BNP

HVORFOR REFORMERE UNIVERSITETERNE?

- Globaliseringen og de store samfundsmæssige udfordringer
- Vejen ud af den økonomiske krise går gennem øget innovation, uddannelse og forskning (Innovation Union, Horizon 2020)
- Konkurrencen fra de nye vækstøkonomier
- Nye undervisningsteknologier, nye studentegrupper

Er nordens (Europas) uddannelsessektorer indrettet til åben konkurrence?

HVAD SKAL **UNIVERSITETERNE** GØRE?

- Skabe et nyt *mindset* for forskere og universiteter
- Styrke det interdisciplinære samarbejde
- Blive endnu bedre til talentudvikling
- Arbejde med deres eksterne konkurrenceevne

13

ET NYT **MINDSET** FOR FORSKERE OG UNIVERSITETER

- Forskningen skal i højere grad defineres i en samfundsmæssig kontekst
- Scientific Social Responsibility (SSR)
- Dette med øje for Aarhus deklarationens principper:
  - Grundforskningen er fundamentet
  - Frihed og tillid til den enkelte forsker
  - Respekt for det langsigtede perspektiv

14

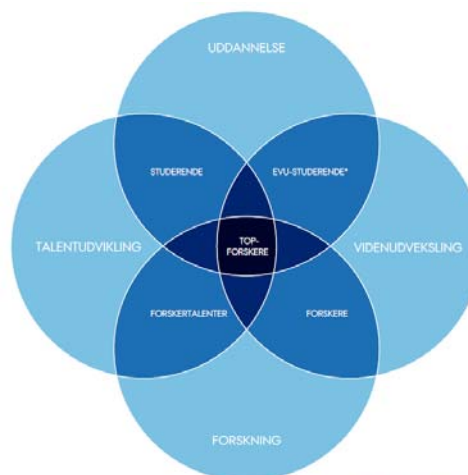
EN INTERDISCIPLINÆR TILGANG

- De store samfundsmæssige udfordringer overskrider traditionelle paradigmer og discipliner
- Løsningerne skal findes i et samarbejde mellem fagdisciplinerne
- Fagdisciplinerne er grundlaget for det interdisciplinære
- Gennem samarbejde kan højtuddannede fra forskellige discipliner (transdisciplinært) afdække helt nye sammenhænge

15

TALENTUDVIKLING

- Talentudvikling som en fjerde kerneopgave
- Global konkurrence om de største talenter
- Højt kvalificeret arbejdskraft til samfundet
- Kombinere eliteuniversitetet og masseuniversitetet
- Quadruple helix

* EVU: Efter- og videreuddannelse

16

RAMMEVILKÅR OG ORGANISERING

- Det er vigtigt, at samfundet stiller gode rammevilkår til rådighed for universiteterne
- Universiteterne skal organisere sig internt for at opnå de ambitiøse målsætninger

DANSKE REFORMER, FASE 1

- Fem reformbølger i en **langsigtet og sammenhængende** national strategi, som kulminerede med Forskningskommissionen (2000-2001) og Globaliseringsrådet (2005-06)
- **En reform af forskeruddannelsen** - Fra mesterlære til struktureret forskeruddannelse
  - Oprettelse af Forskerakademiet (1986)
  - Ph.d. bekendtgørelse (1990)
  - Tidobling af ph.d.-produktion fra 1985 til 2011
- **En finansieringsreform** - fra finanslovsbevillinger til outputfinansiering og konkurrence
  - Danmarks Grundforskningsfond (1991)
  - Strategisk forskningsprogram (indenfor miljø, fødevarer, biotek og materialer. 1990-2004)
  - Taxameter-finansiering af uddannelser
  - Det Strategiske Forskningsråd (2004)
  - Formel for nye basisforskningsbevillinger
  - Højteknologifonden (2005)

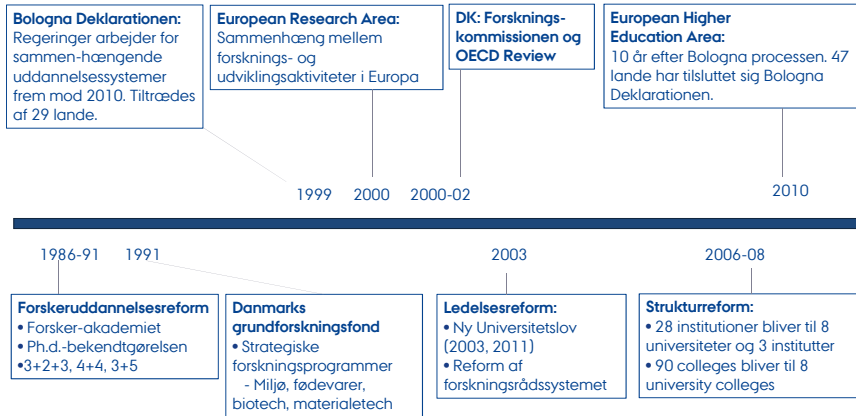
19

DANSKE REFORMER, FASE 2

- **En ledelsesreform** - fra valgte til ansatte ledere
  - En ny universitetslov (2003 og 2011)
  - Bestyrelser med eksternt flertal
  - Rådgivende akademiske råd
- **En strukturreform** - et konsolideret universitets- og forskningslandskab
  - Fusioner: fra 12 til 8 universiteter (2007)
  - Sektorforskningen samtidig fusioneret ind i universiteterne
  - 90 uddannelsessteder fusioneret til 8 university colleges uden egentlig forskning
- En **studiestøttereform** - i forhandling

20

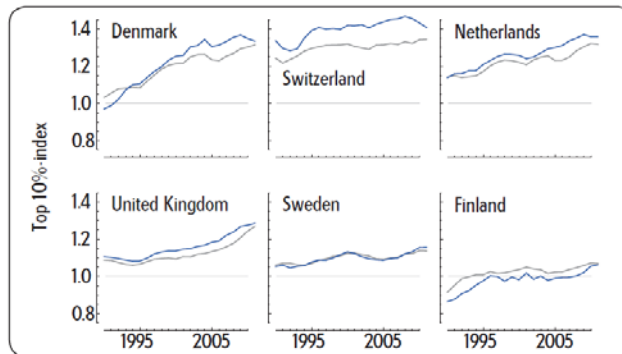
TIDSLINJE: DANSKE REFORMER I ET EUROPÆISK PERSPEKTIV

21

RESULTATET: MARKANT STIGENDE GENNEMSLAGSKRAFT

Figure 4.1. Development of the top 10 %-index between 1990 and 2011 for Sweden and the five reference countries. For comparison the national mean citation rate is shown as a grey curve and the grey horizontal line (with a value of one) shows the world average. The curves are based on 3-year moving averages.

- I 1990 blev dansk forskning i gennemsnit citeret mindre end verdensgennemsnittet
- Fra 2005 har dansk forskning ligget **ca. 35% over verdensgennemsnittet**

Kilde: Det Kongelige Vetenskapsakademien, *Fostering Breakthrough Research*, s.13 | appendix

22

ET NYT AARHUS UNIVERSITET

Organisatorisk

- Færre interne organisatoriske grænser
- Større faglig kritisk masse
- Mere tværgående samarbejde

Ledelsesmæssigt:

- Én universitetsledelse, hvor dekanerne er medlemmer
- Tværgående ansvarsområder for dekanerne (forskning, uddannelse, talentudvikling og videnuudveksling)

Medarbejderindflydelse

- Medarbejderfora for de fire kerneaktiviteter på universitetsniveau
- Akademiske råd på fakulteterne

TIDSLINJE: UDVIKLINGEN AF ET NYT ARHUS UNIVERSITET

Fusion

- Handels- og Ingeniørhøjskolen i Herning
- Danmarks JordbrugsForskning
- Danmarks Miljøundersøgelser
- Handelshøjskolen i Århus
- Danmarks Pædagogiske Universitet

Fælles strategi

- Forskning
- Uddannelse
- Talentudvikling
- Videnudveksling

Fusion

- Ingeniørhøjskolen i Herning

Den faglige udviklingsproces

- Enhedsledelse
- Interdisciplinaritet

Implementering

5 fakulteter i
Århus

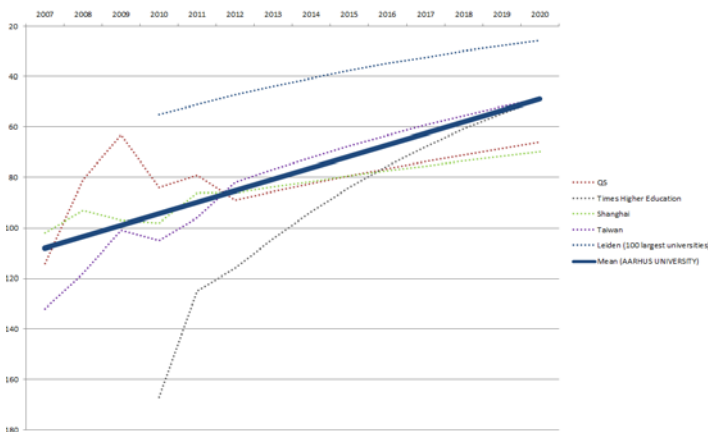
9 fakulteter med 55 institutter
I hele Danmark

4 fakulteter med 27 institutter
primært i Århus

ET TONEANGIVENDE INTERNATIONALT UNIVERSITET

HVORDAN SER **SEKTOREN** UD OM **20** **ÅR?** **- MULIGHEDER OG UDFORDRINGER**

Betydning af geografiske afstande forsvundet

Studerende pr. universitet:

- 1925: 1000
- 1975: 10.000
- 2025: 100.000
- ? : 1.000.000

Studerende i verden:

- 1925: 1.000.000
- 1975: 10.000.000
- 2025: 260.000.000

Hastigt voksende globalt marked

HVORFRA OG HVORTIL?

- Fra auditorier og laboratorier → MOOCs og frit tilgængelig livslang læring
- Fra fysiske campi → Virtuelle campi
- Fra professorer → Spredte grupper
- Fra formel undervisning → Uformel undervisning
- Fra gruppe-undervisning → Individuelt tilrettelagt undervisning
- Fra uddannelsesudbud → Uddannelsesefterspørgsel
- Fra nationale institutioner → Transnationale institutioner
- Fra undervisningsministerier → Handelsministerier
- Fra UNESCO → WTO

Er vi klar til det fremtidige uddannelsesmarked?

Er vi, i Nordeuropa, tilstrækkeligt opmærksomme på konkurrenceforholdene i de forskellige regioner, bl.a. Asien og Nordamerika?

29

